

AKTUALNOŚCI

Mityczne morze

Od 9 marca w Spichlerzach na Ołowiance czynna jest wystawa „Dom Okeanosa. Malarstwo Włodzimierza Szpingera”. Artysta urodził się w 1942 r. w Warszawie. W 1972 r. uzyskał dyplom w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Obecnie mieszka i pracuje w Sopocie. Swoje prace prezentował na wystawach na kilku kontynentach. Świat przedstawiony na jego obrazach przypomina baśń zaludnioną przez fantastyczne postacie zrodzone w wyobraźni artysty. Czasami są to bóstwa morskie, których imiona znane z mitologii greckiej – Okeanos, Tryton czy nereidy, innym razem stworzenia należące do zbioru wierzeń i podań ludowych – trolle i rusałki, jeszcze innym razem bogaty świat fauny i flory mórz i oceanów. Żyjącym w morzu zwierzętom artysta nadaje często cechy ludzkie. Jednym z jego ulubionych bohaterów jest Octopulos – pół człowiek, pół ośmiornica. Antropomorficzne formy przybierają również inne morskie żyjątka – małże, meduzy i ryby. Artysta nie ukrywa, że oprócz własnej wyobraźni, źródłem inspiracji jest dla niego natura. Wspomina o swoim ulubionym hobby, jakim jest nurkowanie w Morzu Czerwonym, charakteryzującym się krystaliczną wodą i bogatą przyrodą. To stąd jego obrazy odznaczają się czystą, żywą kolorystyką, w której dominuje kolor szafirowy. Przedstawienie tak bogatego i różnorodnego podwodnego świata nie byłoby możliwe bez doskonałego opanowania warsztatu malarskiego. Artysta przyznaje, że podczas swoich licznych podróży studiował dzieła dawnych mistrzów pędzla. Uważny obserwator odnajdzie na jego obrazach odniesienia do twórczości Hieronima Boscha czy Petera Breughla. Na wystawie znajdują się 34 prace: obrazy olejne, akwarele i rysunki. Oprócz przedstawień podwodnego świata, w tym tryptyku „Dom Okeanosa”, który posłużył jako tytuł wystawy, zobaczyć można też przedstawiony w humorystyczny, nieco groteskowy sposób okręt wikingów oraz imponujące „Odkrycie Ameryki”. Ten ostatni obraz pokazywany jest również w wersji „ożywionej” – jako film animowany. Wernisaż wystawy odbył się 9 marca, a wziął w nim udział autor ekspozycji – Włodzimierz Szpinger i promotorka jego twórczości – Carmen Tarcha, prezes zarządu Quadrilion Art Capital Group. Ekspozycję oglądać będzie można do 16 czerwca, choć trwają rozmowy, by przedłużyć ją na sezon letni.

Wernisaż wystawy „Dom Okeanosa”. Fot. Bernadeta Galus

Drzewa z morza

Kierownik Działu Badań Podwodnych Iwona Pomian i dr Krzysztof Kurzyk reprezentowali NMM na spotkaniu z dyrekcją Narodowego Parku Słowińskiego, podczas którego omawiano współpracę w zakresie inwentaryzacji i ochrony morskiego krajobrazu kulturowego. Jednym z planowanych wspólnie działań jest rozpoczęcie systematycznych badań dendrochronologicznych i dendroklimatologicznych subfosylnych drzew z polskiego wybrzeża Morza Bałtyckiego. Badania prowadzone będą przez prof. dra

hab. Tomasza Ważnego – reprezentującego Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Laboratorium Badań Dendrochronologicznych Uniwersytetu Arizony w Tucson. Celem badań będzie precyzyjne datowanie znaleziska, przedłużenie wzorca dendrochronologicznego drewna dębowego dla Pomorza dla potrzeb datowania historycznych i prehistorycznych konstrukcji drewnianych, zebranie danych przyrostowych do nowej wersji „Drought Atlas of the Old World”, analiza wybranych właściwości budowy anatomicznej dębów z „Martwego Lasu” (powierzchnia przewodząca naczyń drewna wczesnego, szerokość drewna wczesnego, szerokość drewna późnego) pod kątem rekonstrukcji wybranych czynników klimatycznych (we współpracy z Deutsche Geoforschungszentrum w Poczdamie). Wyniki analiz dendrochronologicznych posłużą również jako dane pomocnicze do ekspertyz przygotowywanych przez NMM do inwestycji morskich w strefie brzegowej polskiego wybrzeża Bałtyku w zakresie określenia możliwości występowania pozostałości pradziejowego krajobrazu kulturowego.

Dzięki życzliwości i pomocy Narodowego Parku Słowińskiego oraz pracowników Kapitanatu Portu w Łebie udało się również pobrać pierwsze próby drewna do badań.

Prof. Tomasz Ważny i dr Krzysztof Kurzyk przygotowani do pobrania próbek drewna. Fot. Iwona Pomian

Ekspozycja studyjna w CKWS

W połowie marca w Centrum Konserwacji Wraków Statków w Tczewie rozpoczęło się podwieszanie 11 kajaków i łodzi sportowych ze zbiorów Działu Historii Żeglugi Śródlądowej, przeznaczonych do wyeksponowania w nowym oddziale NMM. Reprezentują one różne typy kajaków (składane, sztywne), przeznaczenie (sportowe, turystyczne) i okresy historyczne (II RP, PRL). Do ekspozycji w magazynie studyjnym starano się wybrać najcenniejsze kajaki, pamiętając o tym, żeby jako kolekcja stanowiły spójny i reprezentatywny zbiór. Już na obecnym etapie prac widać, że na tle surowych ścian nowego budynku prezentują się znakomicie. Jest to przede wszystkim zasługa Działu Konserwacji NMM (zwłaszcza Jarosława Kosmalskiego), który sfatygowanym kajakom przywrócił dawny blask i wyeksponował ich najważniejsze cechy. Szczególnie efektowna była renowacja przedwojennej łodzi wiosłowej, tzw. hamburgerki, którą przyjmowaliśmy z poważnymi ubytkami, a dziś może być dumą naszej kolekcji.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ**Sieć Muzeów Rzecznych**

30 i 31 marca gościli w Polsce dwaj przedstawiciele instytucji tworzących Europejską Sieć Muzeów Rzecznych: Bernhard Weber, dyrektor Muzeum Niemieckich Dróg Wodnych w Duisburgu i Werner Hinsch, przedstawiciel Archiwum Żeglugi na Łabie w Lauenburgu. Celem ich wizyty było wypracowanie – wspólnie z dyrektorem NMM Jerzym Litwinem – programu kolejnego spotkania Sieci, które odbędzie się w pierwszej deka-

dzie października w Duisburgu. W planach spotkania, oprócz przedstawienia nowych muzeów, które zdecydowały się przyłączyć do naszej inicjatywy, jest dyskusja na temat digitalizacji w muzeach (problemy, metody, używane bazy danych) oraz prezentacja historii i teraźniejszości wybranych portów śródlądowych (Duisburg jest największym europejskim portem rzeczynym). W trakcie wizyty goście z Niemiec mieli również okazję obejrzyć Ośrodek Kultury Morskiej i wystawę „Polacy na morzach świata” w Spichlerzach na Ołowiance oraz Centrum Konserwacji Wraków Statków i wystawę „Wisła w dziejach Polski” w Muzeum Wisły w Tczewie.

Zarządzanie dziedzictwem morskim

18 marca w Berlinie odbyło się spotkanie międzynarodowej grupy, która bierze udział w projekcie „Maritime Spatial Planning & Maritime Heritage Management Seed Money”, finansowanym z programu Interreg Południowy Bałtyk. Jest to mały projekt, który ma za zadanie wypracować koncepcję aplikacji w 2016 lub 2017 do dużego programu UE. Jego głównym celem jest wprowadzenie zagadnień związanych z zarządzaniem morskim dziedzictwem kulturowym (również podwodnym) do opracowywanego przez kraje regionu Morza Bałtyckiego planu zagospodarowania przestrzennego Bałtyku. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Niemiec, Finlandii, Estonii i Polski, a NMM reprezentowali dr Robert Domżał oraz Iwona Pomian.

EDUKACJA

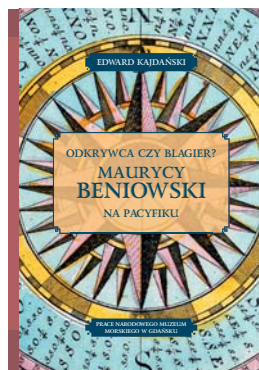
Dofinansowane warsztaty

NMM otrzymało dofinansowanie projektu „Kurs poza horyzont. Oferta dla uczniów szkół specjalnych” w ramach programu Kultura Dostępna. Głównym celem projektu jest ułatwienie dostępu do zasobów Muzeum uczniom niepełnosprawnym mentalnie i autystycznym przez umożliwienie skorzystania ze specjalnie opracowanych zajęć edukacyjnych w oddziałach NMM. Projekt ma stworzyć warunki do współdziałania edukatorów, psychologów szkolnych i nauczycieli zajmujących się tą grupą uczniów niepełnosprawnych, dając możliwość wymiany doświadczeń i poszerzenia wiedzy edukatorów muzealnych w zakresie metodyki pracy z uczniem niepełnosprawnym mentalnie. Jako partnera projektu wybrano Zespół Szkół Specjalnych nr 17 w Gdyni. Szkoła zapewnia realizację obowiązku szkolnego na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej dzieciom i młodzieży ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi. Zajęcia zająć się wiosną i potrwają do końca roku, a odbywać się będą we wszystkich oddziałach naszego Muzeum. W planach jest zapoznanie uczestników warsztatów z życiem codziennym na starym żaglowcu, rzemiosłem powoźników, pracą archeologów podwodnych i konserwacją zabytków. Dzięki dotacji będzie można zapewnić ich uczestnikom transport do naszych oddziałów w Kątach Rybackich i w Tczewie oraz poczęstunek, a nawet drobne upominki. Pomysłodawcy warsztatów z Działu Edukacji mają nadzieję, że wiedza i umiejętności praktyczne zdobyte przez uczestników zajęć będą jednym z elementów ułatwiających im przyszłą integrację społeczną.

NOWOŚCI WYDAWNICZE NMM

Beniowski – odkrywca

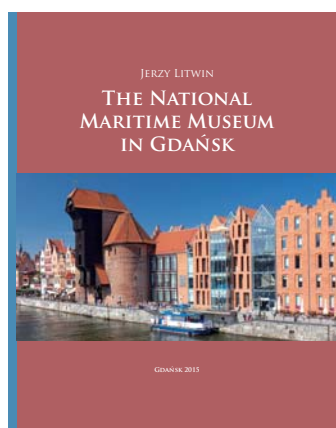
W książce „Odkrywca czy blagier? Maurycy Beniowski na Pacyfiku”, wydanej jako XVI tom z serii „Prace Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku”, Edward Kajdański stawia tezę, że Beniowski, uciekając z Kameczatki statkiem „Św. Piotr i Paweł”, płynął po niemal zupełnie wówczas nieznanymi wodami Morza Beringa, odkrywając wybrzeża Alaski. Było to w czasach, gdy pierwszeństwo odkrycia decydowało o przynależności państwowej danego terenu, Rosja więc – bogacząc się na handlu futrami pozyskiwanymi na Dalekiej Północy i niechę-

na oddawaniu monopolu eksploracji ziem na północ od Wysp Aleucyckich – podjęła akcję zdyskredytowania Beniowskiego jako oszusta i blagiera (co zostało podchwyczone przez jego polskich biografów). Książka w ostatecznym kształcie zainspirowana została odkryciem w zbiorach Centralnej Biblioteki Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN w Warszawie oryginalnej mapy Beniowskiego z trasą jego rejsu po wodach północnego Pacyfiku – jest jednak owocem wieloletnich badań autora, prowadzonych w bibliotekach na całym świecie.

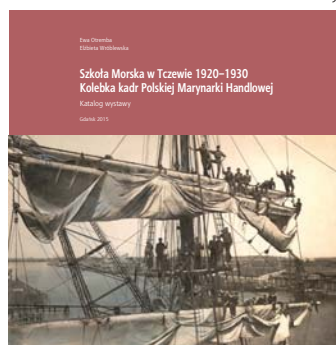
Album o NMM po angielsku

„The National Maritime Museum” autorstwa Jerzego Litwina to bogato ilustrowana (zawiera pół tysiąca zdjęć!) książka prezentująca naszą instytucję zarówno w rysie historycznym, jak i poprzez wszelkie dziedziny działalności: zbiory, ekspozycje, edukację oraz współpracę z instytucjami w kraju i za granicą. Jej bazą była publikacja z 2010 roku, poszerzona o wydarzenia z lat 2010–2015 i uzupełniona o informacje niezbędne dla odbiorcy zagranicznego. Tekst został zweryfikowany przez Barbarę Woroncow, brytyjską muzeolog polskiego pochodzenia, którą mieliśmy przyjemność kilkakrotnie gościć w NMM. Tom znakomicie nadaje się na prezent dla anglojęzycznych przyjaciół.

Szkoła Morska w Tczewie

Katalog prezentowanej w Muzeum Wisły w Tczewie ekspozycji „Szkoła Morska w Tczewie 1920–1930. Kolebka kadr Polskiej Marynarki Handlowej” przygotowały autorki wystawy: Ewa Otremba z Akademii Morskiej w Gdyni i Elżbieta Wróblewska z NMM. Rys historyczny pierwszej polskiej szkoły kształcącej przyszłych oficerów i mechaników floty handlowej uzupełnia wykaz eksponowanych obiektów. Atrakcyjność książki podnoszą liczne ilustracje, w tym rzadko publikowane archiwalne fotografie i reprodukcje unikatowych dokumentów.

ZAPROSZENIE

Muzeum Rybołówstwa w Helu otwarte

Od 5 kwietnia zapraszamy do zwiedzania naszego oddziału w Helu – Muzeum Rybołówstwa, które w ciągu ostatnich kilku lat przeszło znaczącą metamorfozę. Zmieniło się wnętrze budynku: pojawiła się winda, antresola i dodatkowa przestrzeń ekspozycyjna na drugim piętrze, natomiast prezentowana tu wystawa stała pt. „Dzieje rybołówstwa na wodach Zatoki Gdańskiej” została uaktualniona, wzbogacona o nowe eksponaty i zyskała nową oprawę plastyczną.